

VERSLAG VAN TWEE STOOTVOGELTELLINGEN IN MIDDEN-BRABANT IN 1980-1981

Ad van Poppel

Inleiding

Evenals vorig jaar hebben we ook dit jaar weer als Vogelwerkgroep Midden-Brabant meegewerkt aan de landelijke stootvogeltelling. Hoewel we vorig jaar maandelijks hebben geteld in de periode december t/m maart bleek deze frequentie dermate hoog te liggen, dat we hiervan helaas hebben moeten afzien en slechts aan de twee landelijke tellingen hebben kunnen meedoen. Deze waren voor dit seizoen vastgesteld op 6-14 december 1980 en 7-15 februari 1981. Helaas was het ook voor deze tellingen niet mogelijk om alle telgebieden te bemannen, zodat we deze telling als onvolledig moeten beschouwen. Overigens resulteert de opzet van de stootvogeltelling altijd in een onvolledige telling omdat gesloten bosgebieden, bebouwde kommen, moerassen en andere onoverzichtelijke terreinen bij voorbaat al buiten beschouwing worden gelaten (met een beperkt aantal vogelaars kan dit ook niet anders).

Toch hebben beide tellingen geleid tot het tellen van resp. ca 14.900 ha en ca 16.700 ha, verdeeld over resp. 8 en 9 trajecten. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat er tijdens de decembertelling één traject geteld werd (Bleeke en Ulicootse Heide) dat in februari niet geteld werd. Wat landschapsopbouw betreft mogen we dit traject echter wel vergelijken met gebieden in Midden-Brabant.

Resultaten december-telling

Het weer tijdens de decembertelling was overwegend guur en regenachtig te noemen met veel bewolking. Hierdoor bleven vele stootvogels stil in bosjes of houtwallen (voor zover nog aanwezig) zitten en werden dan ook nauwelijks opgemerkt.

De gebieden die werden geteld zijn: 1. Bleeke en Ulicootse Heide, 2. Rijens Broek, 3. Beersche en Paarse Heide, 4. Tilburg - Loon op Zand - Berkel Enschoot - Udenhout, 5. Gilzesche en Rielsche Heide, 6. Oisterwijk - Spoorndonk - Boxtel, 7. Moergestels Broek en 8. Dal van Roverste en Poppelse Ley; in totaal zo'n 14.900 ha.

Hier werden in totaal waargenomen: Sperwer 3, Buizerd 48, Ruigpootbuizerd 1, Smelleken 2 en Torenvalk 12.

Van de Buizerd werd het grootste aantal waargenomen in traject 6 (11 ex), terwijl de grootste dichtheid werd behaald in traject 8 (ca 1 ex per 115 ha). In het hele telgebied bedroeg het gemiddelde aantal Buizerden 1 ex per 310 ha.

Bij de Torenvalk, die vrij regelmatig over de verschillende telgebieden was verspreid, zien we een gemiddelde dichtheid die aanzienlijk lager ligt en wel 1 ex per ca 1240 ha, waarbij de hoogste dichtheid 1 ex per 750 ha bedroeg.

Duidelijke verschillen tussen trajecten die per fiets of per auto werden geteld zijn (nog) niet aan te tonen, maar het ligt voor de hand dat het tellen met de fiets een beter resultaat te zien geeft dan tellen vanuit een auto, vooral ook met het oog op veelal slechte, voor personenauto's ontoegankelijke landbouwpaden. Hoe men zich

echter ook verplaatst, zaak is het dat men het hele gebied veelvuldig en intensief met de kijker moet afzoeken om ook stilzittende stootvogels op te merken.

Naast de waargenomen stootvogels werden er ook nog enkele andere vogelsoorten opgegeven; dit gebeurde echter slechts fragmentarisch zodat conclusies m.b.t. dichtheden niet getrokken kunnen worden.

traject 3 (6 dec): van ca 13,00-16.00 uur ca 400 overtrekkende ganzen, zowel Riet- als Kolganzen. Die dag in geheel Oost-Brabant zéér sterke ganzentrek.

traject 4 (11 en 16 dec): alle waargenomen vogels werden opgegeven, waarvan de belangrijkste: Waterhoen 14, Wulp 57, Kokmeeuw 206, Stormmeeuw 15, Zilvermeeuw 1, Houtduif 132, Ekster 85, Kauw 320, Roek 113 en Zwarte Kraai 110.

traject 5 (6 dec): 207 ganzen, wellicht zowel Riet- als Kolganzen.

traject 7 (29 dec en 1 jan): Kievit 240, Roek 610, Bonte Kraai 5 en Rietgans 109.

Resultaten februari-telling

Het weer was dit keer aanzienlijk beter te noemen. Het vroom weliswaar ook overdag nog enkele graden maar het was zonnig en er stond weinig wind, zodat de diverse stootvogels graag tevoorschijn kwamen. Ook de waarnemers profiteerden kennelijk van dit goede weer, want in vergelijking met de decembertelling werd er 1800 ha meer geteld, ofwel totaal 16.700 ha verdeeld over 9 trajecten.

De volgende gebieden werden geteld: 1. Rijens Broek, 2. Regte Heide - Riels Laag - Rovertse Ley, 3. Hilvarenbeek - Biest-Houtakker, 4. Moergestels Broek, 5. Beersche en Paarse Heide, 6. Kleine Oisterwijkse Heide - Spoordonk, 7. Helvoirts Broek, 8. Tilburg - Loon op Zand - Berkel Enschoot - Udenhout en 9. Gilzesche en Rielsche Heide. Hoewel het aantal stootvogelsoorten gering was (3) was het totaal aantal per soort niet slecht te noemen, namelijk: Sperwer 5, Buizerd 69 en Torenvalk 14.

Voor Buizerd en Torenvalk zien we dan gemiddelde dichtheden van resp. 1 ex per 242 ha en 1 ex per ca 1190 ha, zodat de gemiddelde dichtheid van beide soorten tijdens de december- en februaritelling niet wezenlijk verschilt.

Het grootste aantal Buizerden werd dit keer gemeld uit het Helvoirts Broek e.o. (16 ex) terwijl het grootste aantal Torenvalken werd gemeld uit traject 6 (3 ex).

Ook nu werden er naast de opgegeven stootvogels nog enkele andere vogelsoorten opgegeven:

traject 2 (14 feb): Blauwe Reiger 1, Kievit 33, Houtduif 100, Grote Lijster 15, Kramvogel 700, Vink 200, Roek 920 en Bonte Kraai 12.

traject 4 (15 feb): Dodaars 5, Rietgans 27, Roek 210 en Zwarte Kraai 23.

traject 5 (15 feb): Roek 600.

traject 7 (15 feb): Rietgans 675, Steenuil 1 en Bonte Kraai 10.

traject 8 (10 feb): Waterhoen 12, Kievit 60, Wulp 41, Stormmeeuw 28, Kokmeeuw 263, Houtduif 98, Turkse Tortel 19, Kramvogel 130, Roek 217, Ekster 49 en Zwarte Kraai 59.

traject 9 (8 feb): 70 ganzen, Bonte Kraai 60.

Medewerkers. De volgende personen, grotendeels leden van de Vogelwerkgroep Midden-Brabant, deden aan deze twee stootvogeltellingen mee: F. van Avendonk, F. van Erve, A. Hilverda, L. Hilgers, G. van Iersel, C. van Laarhoven, A. van Poppel, V. Retel Helmrich, J. Staps, J. Swaans en R. Vereijken. Nogmaals hartelijk dank voor medewerking!